160 let Mohorjeve družbe

FOTO: BOGO

Pomembno poslanstvo Mohorjeve družbe je tudi predstavljanje slovenske kulturne ustvarjalnosti svetu.

Mohorjeva družba v Celovcu je najstarejša slovenska založba. Z njeno ustanovitvijo leta 1851 je želel lavantinski škof, blaženi Anton Martin Slomšek, utrditi in zaščititi slovenski jezik v takrat večinskem nemškem okolju. Tako Mohorjeva družba Celovec, katere delovanje temelji na krščanskih načelih, še danes kot največji zaklad neguje slovensko besedo: s knjigo, tiskom, s šolo, z domovi, z gospodarstvom in z mediji.

Posebno si prizadeva za dialog in povezovanje rojakov po vsem svetu. Pomembno poslanstvo Mohorjeve družbe je tudi predstavljanje slovenske kulturne ustvarjalnosti svetu. Od ustanovitve je izdala že več ko 25 milijonov knjig, zvesta pa ostaja tudi izobraževalnemu poslanstvu. Celovška Mohorjeva družba med drugim skrbi tudi za otroško zavetišče, otroški vrtec, zasebno dvojezično ljudsko šolo in dijaški dom, na Dunaju pa ima v oskrbi Knafljevo ustanovo in študentski dom Korotan, ki ga je pred dvema letoma prodala Republiki Sloveniji. Poleg tega ima deleže v več gospodarskih in medijskih družbah, zaposluje pa 85 sodelavcev.

Zgodovinske okoliščine Mohorjevi družbi niso bile vedno naklonjene. Po neuspelem koroškem plebiscitu se je družba zaradi pritiskov nemškega nacionalizma morala iz Celovca preseliti na Prevalje. Iz te veje se je kasneje razvila celjska Mohorjeva družba. V tistem času je tudi fašizem v Italiji onemogočal tamkajšnjim Slovencem stike z rojaki v Jugoslaviji in Avstriji, zato so ustanovili goriško Mohorjevo družbo. Vse tri Mohorjeve kot samostojne enote delujejo še danes. Velike ovire pa je Mohorjevim družbam, zlasti celovški, postavljal tudi komunistični režim v Sloveniji pred osamosvojitvijo.

Ob nedavni slovesnosti v počastitev 160. obletnice je Mohorjeva družba v hiši Mohorjeve v središču Celovca odprla tudi novi prireditveni center. V glavnem mestu dežele Koroške namreč deluje okoli 30 slovenskih društev in ustanov, velik del prav v tej hiši Mohorjeve ali v njeni bližini.

Center v vrednosti 860.000 evrov je s podporo 254.000 evrov omogočila predvsem pokrajina Trentino-Južna Tirolska v Italiji. Podporo prireditvenemu centru, ki mu po letošnjem sporazumu o krajevnih tablah na avstrijskem Koroškem pripada tudi 230.000 evrov iz plebiscitnega daru, je napovedal tudi deželni glavar avstrijske Koroške Gerhard Dörfler.

Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu pa prireditvenega centra ni podprl, češ da se vse organizacije koroških Slovencev ne strinjajo z njim. E. M. M.

DVS Bodeča neža

Bodečenežno

(PD Vrh sv. Mihaela)

Bodečenežno je prva zgoščenka dekliške vokalne skupine Bodeča neža, ki je doma na Vrhu sv. Mihaela, v kraški vasici, oddaljeni kakih deset kilometrov od Gorice. Povprečna starost pevk je manj kot dvajset let, kljub temu imajo vrhovska dekleta za seboj že več mednarodnih uspehov. Pod vodstvom zborovodkinje Mateje Černic so na mednarodnem tekmovanju Slovakia cantat v Bratislavi leta 2009 dosegle prvo mesto v kategoriji dekliških zborov in drugo v kategoriji ljudskih pesmi (v obeh kategorijah so bile nagrajene z zlato plaketo). Leta 2010 so na mednarodnem tekmovanju v Neerpeltu z 99 od 100 točk prišle na 1. mesto v kategoriji dekliških zborov in na absolutno drugo mesto na tekmovanju med 112 zbori. Nazadnje so maja letos dosegle dve prvi mesti na državnem tekmovanju v italijanskem Vittorio Venetu in si z 9,6 točke v kategoriji mladinskih zborov prislužile tudi najvišje točkovanje natečaja.

Zgoščenka Bodečenežno predstavlja pot, ki jo je dvajsetčlanski dekliški pevski sestav opravil od leta 2007. Razdeljena je na štiri sklope: prvi je posvečen mednarodnemu repertoarju (Javi Busto, Francis Poulenc, Petr Eben), v katerega zborovodkinja upravičeno uvršča tudi največjega slovenskega skladatelja Jacobusa Gallusa. Drugi sklop zajema iz slovensko-primorske zborovske zakladnice, začenši z Ambrožom Čopijem, Stankom Jericijem in mlajšimi zamejskimi ustvarjalci.

V tretjem sklopu se dekleta prepuščajo veliki tradiciji slovenske ljudske pesmi, pri čemer izstopa znana Gobčeva priredba Ne ouri, ne sejaj. Zadnji sklop zaznamujejo poskočni ritmi zabavne glasbe, slovenske popevke Ne čakaj na maj in Abbine Money, money, money. Zbor karakterizirajo dobra vokalnost, ki se stalno razvija, primeren glasbeni posluh, ki pripomore k čisti intonaciji, predvsem pa izrazita tehnična zmogljivost, ki dovoljuje skupini, da se spopada tudi z zahtevnimi partiturami.